

Virgöl 29 Mart

2019-03-29 14:31:58

Artık bir *İslamcı* değilim, belki 20 yıldır böyle sayılmam. Tabii ki, insan kendisinde hatıra bırakan fikirlere *sadece fikir* olarak bakamıyor. Bununla beraber bazı hayallerin artık *sadece bir hatıra* olduğunu da kabul etmek gerek.

Gördüğüm, öğrendiğim şu oldu: Hayatı öğrenip, fikirlerinizi bunun üzerine bina ederseniz, bir ölçüde fikirlerinizin de anlamı var. Önce *fikir edinip* sonra hayatı buna *uydurmaya* çalışınca, fikrin bir ağırlığı olmuyor.

Eskiden Sosyalizm'i bu ikinci grupta olduğu için pek tasvip etmezdim. Fikrinize önce *insanlar eşit olmalıdır, adil olmalıdır, şöyle olmalıdır, böyle olmalıdır* diye başlarsanız, insanları bu fikre uydurmak zorunda kalırsınız. Ama insanların da *ufak* bir arızaları vardır: Uymazlar. Mecbur kalmadıkça kurallara uymazlar. Ya *adalet* ve *eşitlik* adına mecburiyetler inşa edeceksiniz ki bunun bir deneyini insanlık Sovyetler'de yaşadı, veya önce *insan hangi saiklerle çalışan bir makine?* diye bakacaksınız ve insanın hareket ettiren, canlı tutan neyse, onu fikrinizi yaşatmak için kullanacaksınız. Bu ikincisi tabii ki *ideal* değil, çünkü insan denen *lüzumsuz şey* temelde kendi basit menfaatiyle hareket ediyor ve bu kafada olan bir canlıya *kendini bırakıp, toplumu düşün* demenin de verimliliği az.

İslamcılığın hayatla hayal arasındaki uçurumu daha da *büyük*. Sosyalizm'le uğraşırken arada saydığım oluyordu ama *İslamcılar*ın iktidarında İslamcılığın bu kadar *alakasız* kalacağını tahmin etmemiştim. Hiçbir şey yokmuş. Hiçbir fikir, bir takım makyaj kabilinden değişiklik dışında hiçbir uygulanabilir fikir yokmuş. İslamcılık sadece goygoymuş. Sırf iktidar değiştirmek için istismar edilen bir takım kavramlarmış. Bunların bizi getirdiği yer de, devlete kapılanmak oldu: Devletimiz olmazsa biz neler oluruz?

Dünyanın küreselleşmeyle arası bozuk nesillerinin arz-ı endam ettikleri bir dönemdeyiz. Bizde bu dönem, İslamcılığın dönüşümüyle denk geldi. Bizdeki Liberalliğin *çöküşü* ile, Çin'in yükselişi, Rusya'da toparlanması, Suriye savaşı, Amerika'nın Trump'ı seçmesi, genel olarak dünyanın daha *otokrat* hale gelmesi arasında bir paralellik var. Bizim *dönüşümümüz* sadece bizimle ilgili değildi ama (olursa) bir sonraki *küreselleşme* dalgasında İslam'ın adı anılmayacak, bunun sebebi de bu seferki fırsatların kaçmış olması, *alternatif* olma iddiasının, basit iktidar mücadelesinde harcanıp gitmesi.

İslam'ın modern dünyada bir varoluş problemi vardı: *İyi bir müslüman* olmak için kendinizi dünyadan yalıtıp veya dünyayı dönüştürmek zorundasınız. *İnançsızlarla ortak yaşam* iki şekilde mümkün olur: Ya onların sosyal düzeninde müslümanların bir rolü olur veya müslümanların düzeninde onların bir rolü olur. Cumhuriyet sonrası kavruk nesilleri *düzen* içine yerleştirmeye çalışan bütün cereyanların amacı birincisidir, yani, ortada Liberal Demokratik bir düzen olacak ve müslüman denen zevat da buradaki rollerini oynayacak... Son 20 yılın tecrübesi de artık bunu perçinledi ve artık konu entegrasyonun gerçekleşip, gerçekleşmeyeceği değil, hangi hızda ve şartlarda gerçekleşeceği.

Bir de tabii *neye entegre olacağımız*. ABD liderliğindeki Batı Kapitalizmi'ne mi, Çin liderliğindeki Avrasya Kapitalizmine mi? İkincisi hala emekleme aşamasında ama 20 yıl sonra öyle olmayacak ve *sınır hattında* bulunan biz de, bu sefer nereye yaslanmak gerektiğini kestiremiyoruz. Yükselen devletçi/milliyetçi cereyanın sebebi, ABD'ye karşı *isyan* ve İslamcılar da bu isyanda ABD'ye karşı yerli milliyetçi/devletçi tayfanın yanında saf tuttu. ABD bugün yürüttüğü finansal savaşı kazanırsa, seçimler yoluyla bizde eksen değişir mi, yoksa köklenmiş *Doğucu* tayfa başka şekillerde mi iktidarı elde etmeye çalışır, bilemiyoruz.

Batı ve Doğu arasındaki *savaş* bu yüzyıla muhtemelen damgasını vuracak ve *İslamcılık* bu iki eksenin birine yaradığı sürece kullanılacak, bu arada müslümanlar da artık hangi eksene entegre oluyorsa, oraya entegre olmaya devam edecekler. *Batı Kapitalizmi insan onuruna aykırı, herkes aslında köyde yaşamalı* diye tatlı tatlı saçmalamayanlar Doğu'ya kayacak, *Doğu Kapitalizmi totaliter, insan onurunu ve birey özgürlüğünü hiçe sayıyor* diyenler Batı'ya. Müslümanlar da ideolojik olarak Doğu'ya daha yakınlar ve muhtemelen Çin uydusu olmayı daha hazmedilebilir bulacaklar. (Tabii ki *Çin uydusu* olduklarını bilmeyecekler, hiçbir iyi imparatorluk kendi uydularına uydularını hissettirmez. Her şey *bizim de* lehimize.)

Bazen *hangisi kazanır?* diye soruyorum, açıkçası hiçbir fikrim yok. Batı'nın insan sermayesi daha gelişmiş, daha sağlam bir sosyal düzeni ve insan potansiyeli var: Çinliler birbirinin taklidi gibi, geçen bir haberde Xi'nin fikirlerini anlattığı Android uygulamasının Çin'de *en popüler* olduğunu söylüyordu. Bu bana hayli kırılmalı bir sosyal düzeni hatırlatıyor ve gelişmesi yavaşlayıp, tökezlemesi halinde iç savaş yaşayabileceğini. Bununla beraber potansiyeli çok geniş ve Batı'nın sahip olduğu *bireysel özgürlük* ideolojik saplantılarına sahip olmadığı için o tökezleme hiç gerçekleşmeyebilir. Batı'da yasak olan insan klonlamaya veya yapay organ üretimine dair bazı teknolojik araştırmalar Çin'de muhtemelen yapılıyor, *yapay zeka* daha geniş kullanım alanı buluyor, çünkü Batı'da bir yere kamera koyup, geleni geçeni *tanımak* yasakken, Çin'de böyle araçlar normal. Geçmiş üç yüzyıl için *hayatın içinden alınmış gerçek* olan *bireycilik*, bugün için belki de zayıflamaya yol açan safsatadır, bunu bilemiyoruz.

O nedenle Batı mı, Doğu mu kazanacak diye sorunca, *bilmiyorum* diyorum, ama savaş alanı olarak bizim kaybedeceğimiz neredeyse kesin. İki tarafla da mücadele edecek ne fikrimiz, ne cismimiz var.